

PETER MAY

MUŽ BEZ TVÁŘE

Novinář beze strachu.
Dítě bez otce.
Muž bez tváře.

HOST

PETER MAY

**MUŽ
BEZ
TVÁŘE**

Přeložil Filip Drlík

BRNO 2021

THE MAN WITH NO FACE © Peter May

First published in English in 1981. Revised edition published in 2019

Translation © Filip Drlík, 2021

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2021

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0859-4 (PDF)

ISBN 978-80-275-0860-0 (ePUB)

ISBN 978-80-275-0861-7 (MobiPocket)

Věnováno Bryanovi

Vlk bude pobývat s beránkem,
levhart s kůzlem odpočívát.
Tele a lvíče se budou krmit spolu
a malý hoch je bude vodit.

Izajáš 11:6

ÚVOD

Když *Muž bez tváře* poprvé vyšel v roce 1981, byla to teprve moje třetí vydaná kniha. Napsal jsem ji téměř před čtyřiceti lety během posledních několika let, kdy jsem pracoval jako novinář v Glasgow.

Když mi můj redaktor v nakladatelství Quercus navrhl, že bychom měli knihu vydat znovu, poprvé po několika desetiletích jsem se k ní vrátil a zarazilo mě, jak aktuální je její téma a zasazení v kontextu dnešního světa.

Příběh se odehrává v zimě roku 1979. V Bruselu. Na pozadí probíhají britské všeobecné volby a politická debata o členství Británie v Evropské unii.

Kromě toho mě zarazil i noirový nádech (podobný dnešnímu skandinávskému noiru) vražd uprostřed ponuré zimy v zasněženém městě a také kulturní postřehy svázané s tehdejší dobou a dnes už zapomenuté věci. Mluvím o lahvích mléka přede dveřmi. O psacích strojích namísto počítačů. O době předinternetové, předmobilní, ve které se tok informací pohyboval nesrovnatelně pomaleji.

Změnila se i politická scéna. Apartheidní vláda v Jižní Africe byla pokládána za mezinárodního vydědence

a Organizace spojených národů na ni uvalila sankce. Totéž platilo pro ilegální režim Iana Smithe v sousední Rhodesii, ze které se zanedlouho potom stal nezávislý stát Zimbabwe.

Jednou z postav knihy je autistické dítě. Během čtyřiceti let, které uplynuly od jejího napsání, došlo k mnoha pokrokům v chápání a léčbě této poruchy. V knize se tak objevuje odraz názoru převládajícího v tehdejší době.

Před novým vydáním jsem se text rozhodl lehce přepracovat a při tom procesu jsem zjistil, že vedu rozhovor s vlastním sedmadvacetiletým já. Jsem si jistý, že moje mladší já by mělo vůči některým (v zásadě kosmetickým) změnám výhrady, ale čtyřicet let života a spisovatelské praxe dostalo přednost.

Nakonec musím říct, že jsem z nového *Muže bez tváře* nadšený, a doufám, že si příběh užijete stejně jako já.

Peter May
Francie, 2018

PRVNÍ KAPITOLA

Kale pozoroval vlak zpoza mokrého okénka a pomyslel si, že tentokrát to bude naposled. Ta myšlenka se však vytratila do pozadí už ve chvíli, kdy ho napadla, a on si uvědomil, že bude znovu vraždit.

Mezi prsty zažloutými od nikotinu si nervózně poválel cigaretu a usrkl kyselé kávové sedliny. Kávovar na pultu zasyčel a vypustil páru, a jak se venku rozpršelo, okno se začalo mlžit. Na skle se srazily první kapky a nakreslily na něj jasné svislé čáry.

V rohu seděl stařec a hýčkal si kávu, aby mohl zůstat v teple co nejdéle, a za pultem seděla žena s přísným výrazem, kouřila a sledovala Kalea. Typy jako on znala. Tím místem neustále proudili muži a ženy, kteří už zažili lepší časy. Povědomý oblek, kdysi možná drahý, ale teď roztřepený kolem manžet, zmuchlaný, vytaháný, s oleštěnou látkou na loktech a zadnici. Starý modrý svrchník, vepředu odřený a ušmudlaný od kávy, s lupy na límci. Šaty mu visely na vyhublém těle. Viděla už i horší, ale tenhle byl možná teprve na začátku.

Mohlo mu být třicet devět, čtyřicet let, vlasy měl prořídle, ulíznuté. Prázdná tvář s vysokými lícními kostmi; bledá, nažloutlá kůže, kupodivu bez vrásek. To jeho oči jí

připadaly zajímavé, pokud se tedy vůbec dalo říct, že jí cokoliv připadalo zajímavé. Tmavé zapadlé oči, příliš blízko u sebe, s ponurým zápalem, s jakým se nikdy předtím nesetkala. V jeho obličejí byla patrná určitá zatrpkllost, ale ne poraženectví jako ve tváři starce v rohu — a vlastně i většiny ostatních, kteří kdy v podniku zasmušile hleděli do nekonečných šálek kávy.

Kale si všiml, že ho pozoruje. Rychle odvrátila pohled a poprvé si uvědomila, že se jeho oči vlastně bojí... že ji téměř děsí. *Necháváš se unášet svou představitostí, Nance*, řekla sama sobě nepřesvědčivě.

„Hej, ty tam!“ zahulákala na staříka v rohu. Hlas měla stejně přísný jako obličej. Byl v něm znatelný přízvuk cockney, takže se jistojistě nacházela daleko od domova. „Kafe už sis vyzunkl. Tak koukej padat!“

Stařík se na ni zadíval nešťastně, ale smířeně. Podobné rány osudu už se naučil přijímat. Člověk si na ně zvykl. Stejně jako si dokázal zvyknout na neustálou hlodavou bolest žaludečního vředu. Odstrčil židli, pomalu se zvedl a snažil se při tom vypadat co nejdůstojněji. Pak se odšoural kolem pultu pryč na nevlídné nástupiště. Nance ho vyhnala jen proto, aby přestala věnovat pozornost Kaleovi, ale teprve pak si uvědomila, jak pošetilé to od ní bylo. Vlastním přičiněním s ním zůstala sama. Udusila nedokouřenou cigaretu a hned si mezi tenké namalované rty strčila další a zapálila ji. Přešla k jukeboxu a vybrala dvě skladby. Zvuková kulisá jí dodala pocit většího bezpečí, i přesto však litovala, že starce poslala pryč.

Strachovat se ale vůbec nemusela, protože Kale si ani nevšiml, že někdo odešel, a když jukebox začal pře-

hrávat otřepanou písničku, jen ho to mírně podráždilo. Nance ho vůbec nezajímala. Přemýšlel nad setkáním se Swintonem v omšelé londýnské čajovně tři dny předtím.

Swinton byl malý, obtloustlý, zaneprázdňený muž. Posadil se ke dřevěnému stolku naproti Kaleovi. Takový ten člověk, co se neustále potí.

„Tohle je hodně velký, Kale,“ řekl sebevědomě, naklonil se přes stůl a vypustil na druhého muže svůj česnekový dech. „Je to majlant. Mohl bys jít do důchodu. Kdes vlastně celou dobu byl? Chlapi si mysleli, že je po tobě. O tý práci se ví už nejmíň týden.“

Kale, obklopený postaršími dámami upíjejícími čaj z porcelánových šáleků, se v čajovně cítil nesvůj. Ale Swinton trval na tom, že se v jejich obvyklé hospodě potkat nemůžou. „Kolik za to je a kdo platí?“

Swinton se usmál. „Ale no tak, čumáčku. Vždyť mě znáš. I kdybych to věděl, neřekl bych ti to. Ale popravdě to teď vážně nevím ani já.“ Odmlčel se, a když kolem procházela číšnice s hromadou prázdných šáleků a talířků cinkajících o tác, na chvíli se opřel zády a pak se opět předklonil. „Není to jako obvykle. Budeš sám jednat přímo s klientem. Já dostanu provizi za to, že jsem tě našel, ale přísahám Bohu, že nevím, kdo platí.“

„Kolik?“

„Sto táců na dřevo, Kale. Sto táců! Sakra, sám bych to udělal za čtvrtinu, ale já nejsem ve stejné lize jako ty. Ve tvójí lize není nikdo jinej.“

Kale si pohrával s šálkem. Čaj, ze kterého ani neupil, už byl studený a mléko na povrchu udělalo škraloup.

Neměl z toho bůhvíjakou radost, jenomže ty peníze potřeboval.

„Tak povídej.“

Když si Kale vyhrnul límec a odstrčil židli, Nance se ulevilo. Celou dobu ho sledovala, než vyjde ven, potom došla k jeho stolu pro prázdný hrnek a našla pod talířkem dvacetipenci. Pomyslela si, jak je zvláštní, že někteří ten zvyk pořád mají. Možná nakonec nebyl tak špatný, jak se zdálo.

Kale přešel kolejiště, pod nohama mu křupal asfalt a do obličeje ho štípal lednový déšť. Lokomotiva přesunula tři vagony s uhlím na vedlejší kolej a pomalu se vracela k depu. Před ním se na kopci rozkládalo malé průmyslové městečko, jako shluk zčernalých cihlových teras. Napravo stoupal k zamračené obloze kouř z vysokých továrních komínů a za zdí podél cesty k nádraží bylo slyšet děti, které si tam někde hrály. Dlažba lesknoucí se mokrem odrážela zasmušilost a bídu toho místa. Na zdi nádraží visel plakát vyzývající k hlasování pro labouristy, jasně červený na šedém pozadí, uprostřed usměvavá tvář kandidáta a pod ní slogan *ZA LEPŠÍ BRITÁNII*.

Přešel přes Church Street k novinovému stánku a zadíval se na náměstí s černou sochou, postavou s rukama zabořenýma hluboko do kapes kabátu.

Tři dny se sem vracel, každé ráno a odpoledne, a kontroloval všechny cesty z náměstí. Už znal město stejně dobře jako kdokoli, kdo ho měl prochozené do poslední uličky. Na mapě v kapse měl červeně zvýrazněné všechny cesty vedoucí z náměstí. Každá z nich se dala rozeznat

podle určitého rysu, který nebyl vidět, ale bylo možné ho cítit nebo slyšet. Postupoval neúprosně a důkladně, ale pořád nebyl ani zdaleka spokojený. Neklidně přešlápl a opatrně se zadíval na projíždějící auta. Tři dny nestačí, řekl si. Hodiny na věži kostela ukazovaly tři, ale nezazvonily. Minuty pomalu ubíhaly, déšť ustal a přes náměstí se hnal už jen chladný vítr.

Všiml si, jak ze severní strany přijíždí dodávka, a sledoval, jak ho míjí, zastavuje na horním konci a stejnou cestou se vrací zpátky. Tentokrát se zastavila. Bílý Ford Transit. Kale si povšiml, že boky vozu jsou zablácené od předních kol, a uložil si do paměti poznávací značku, přestože nevěřil, že by mu k něčemu mohla být. Ale pomoci může i sebemenší informace. Mírně se pousmál. Jiní by se tak nenamáhali.

Z dodávky vystoupil menší zavalitý muž s obličejem hnědým a vrásčitým jako pergamen a vítr mu rozcuchal bílé vlasy. Měl na sobě tlusté tvídové sako a nevydal tak, jak Kale čekal. Měl až nepatřičně upřímné modré oči.

„Kale?“ zeptal se. Kale přikývl. „Tak to si nastup dozadu, chlapče.“ Obešel dodávku a otevřel dveře, aby Kale mohl nastoupit. „Tady máš, tohle si nasad' na hlavu. A ať tě ani nenapadne si to za jízdy sundat. Budu tě sledovat v zrcátku.“

Kale si přetáhl přes hlavu černou bavlněnou kapuci, posadil se na koberec na podlaze a řidič pak zavřel dveře. Na koberci byly psí chlupy a řidič měl na lakýrkách čerstvé bláto. Navzdory vkusnému kabátu a botám měl ruce pracujícího člověka. Veliké, silné a mozolovité. Měl severoanglický přízvuk a působil jako někdo

ostřílený, kdo je zvyklý pracovat venku. V drahém městském oblečení se viditelně cítil nesvůj. Kale přivykl tmě a přitiskl se zády ke stěně dodávky. Cítil psa a zatuchlý cigaretový kouř.

Připadalo mu, že po městě jezdí celou věčnost. Kale se několikrát ztratil, ale pokaždé se nakonec zorientoval. Zahoukání vlaku příjíždějícího na nádraží, strmá dlážděná silnice na Cotton Street, čtvrt hodinové odbití kostela na kraji nově vybudovaného sídliště — jediného kostela ve městě, který zvonil. Byl si jistý, že opouští město. Přes kruhový objezd na severní straně, s odbočkami na sever a západ. Zvuk sbíječky, krátké zdržení u dočasného semaforu kvůli práci na cestě. Vydali se po silnici A na západ. S tou se Kale byl obeznámit první den.

Řidič se jí držel pravděpodobně skoro dvacet minut. To znamená, že mohlo být po půl čtvrté. Kale měl v plánu podívat se na hodinky, až auto zastaví. Uplynulo dalších sedm, možná osm minut a dodávka pak sjela z hlavní silnice. Kale zaslechl cvakání blinkru, potom zpomalili a řidič vjel do ostré odbočky. Musel přitom podřadit na jedničku. Byla to pravděpodobně úzká, nejspíš polní cesta. Dodávka poskakovala a rachotila po nerovném povrchu. Kale slyšel, jak po stranách šplíchá bláto. Potom zastavili a přes stále nastartovaný motor Kale zaslechl mužův hlas, klapání kopyt a bučení dobytka. Snažil se toho zachytit co nejvíc. Vrzání dřevěné brány, opět mužův hlas, odcházející dobytek a potom se opět dali pomalu do pohybu. Po strmém svahu nahoru a pak zničehonic dolů. Most? Přes řeku? Slyšel vodu. Řidič stáhl okénko. Potom opět nabírali rychlost po lepším povrchu a zvenku se ozývalo pravidelné svištění sloupků

od plotu nebo možná stromů po cestě. Opět zpomalili, pod koly jim zařinčel přejezdový rošt a pak křupání šterku. Zastavili. Řidič vypnul zapalování a vylezl ven.

„Jen si nech tu kapuci na hlavě, hochu.“ Zadní dveře se otevřely a Kale cítil ruce, které mu pomohly ven. Dokonce i ve tmě cítil, že jsou poblíž stromy a budova. Kamenná. Velká a impozantní stavba. Po schodech a pak do chodby, nějaký obrovský prostor. Podlaha dlážděná kameny, možná dlaždicemi. Muž s bílými vlasy a velkýma hrubýma rukama cítil napětí v Kaleově paži. „Dobře, hochu. Jenom klid.“ Kalea překvapil podivně přátelský tón jeho hlasu, jeho nevhodná nevinnost. Ten muž vůbec netušil, co Kale chystá. Je to zvláštní, pomyslel si, kolik toho hlas dokáže prozradit o člověku, když mu nevidíte do tváře. „Tady.“ Veliké ruce ho zavedly přes halu do chodby. „Až zavřu dveře, můžeš si to sundat. Hned pod vypínačem je zvonek, až budeš připravený zase se vrátit.“ Dveře se zavřely, ozvalo se otočení klíče v zámku a z chodby se nesly hlučné kroky vzdalujícího se muže.

Kale si stáhl kapuci a přimhouřil oči v náhlé záři elektrického osvětlení. Trvalo téměř půl minuty, než si jeho oči zvykly. Podíval se na hodinky. Bylo něco málo po čtvrté. Rozhlédl se. Byla to malinká místnost. Bez oken, bez krbu, krémově bílé stěny a holá podlaha. Pach zatuchliny a prachu. Možná to býval sklad. Ale nikde kolem nebyla žádná vodítka, místnost byla úplně prázdná, jen u protější zdi stála dřevěná lavice. Kale se na ni upřeně zadíval. Na jednom konci o ni byl opřený kufřík a kousek vedle stál těžký černý telefon. Kalea vylekalo náhlé, krátké hlasité zazvonění telefonu. Přešel místnost,

zvedl sluchátko a prohlédl si vytáčený ciferník. Nebyla to běžná linka, ale domácí telefon s jedinou klapkou. Čtyři.

„Kale?“ zachrptěl mu něčí hlas do ucha.

„Ano.“

„Výborně. Snažte se teď pochopit tohle...“ Hlas neměl žádný konkrétní přízvuk, ale zněl erudovaně a vyspěle. Už z pouhých sedmi slov Kale dokázal vycítit sebevědomí. Muž zvyklý mluvit, zvyklý, že ho ostatní poslouchají. „Vy a já jsme jediní, kdo se dozví účel tohoto setkání. Neznáte moji totožnost a tak to i zůstane. Já o vás nevím téměř nic, znám jen vaši pověst.“ Hlas se odmlčel. Kale také nepromluvil a poprvé si uvědomil, jaká je v prázdné místnosti zima. Potom se hlas ozval znovu, naléhavější, dožadující se pozornosti.

„V kufříku najdete padesát tisíc liber v hotovosti, první polovinu vašeho honoráře. Kromě peněz je uvnitř složka se dvěma fotografiemi označenými písmeny A a B.“

Kale si přidržel sluchátko u druhého ucha a otevřel kufřík. Peníze byly naskládány pod složkou v balíčcích po stolibrových bankovkách, ale Kale je nepřepočítal. Zvedl složku, otevřel ji, vytáhl z ní fotografie a položil je vedle sebe na lavici.

„Teď velmi dobře poslouchejte, co vám řeknu, protože vám neprijdou žádné písemné instrukce a fotografie si s sebou vzít nesmíte. Budete-li chtít, abych něco zopakoval, řekněte.“

„Moment.“ Kale vytáhl malý ohmataný zápisník a propisku. „Můžete.“

„Na fotografii A je Robert Gryffe. Je ministrem zahraničních věcí.“ Kale jeho obličej poznal, ale nedokázal si ho napoprvé zařadit. Takže jde o politický atentát.

Nic to pro něj neznamenal. „Gryffe má speciální úlohu ve vyjednávání s Evropskou komisí Evropského hospodářského společenství v Bruselu. Pobývá tam nejméně jednou měsíčně, konkrétně ve vlastním řadovém domě na rue de Pavie, číslo dvacet čtyři. Dnes je čtvrtek. V neděli ráno má Gryffe domluvenou schůzku s mužem na fotografii B. Jeho identita pro vás není důležitá, jen si zapamatujte jeho obličej. Přeji si, aby oba zemřeli... bez podezření z vraždy. Už je na vás, jak to provedete.“ Hlas se odmlčel a Kale vyčkával.

„Potom budete pokračovat na rue de Commerce, do bytu v nejvyšším patře domu na čísle třicet tři. Bude prázdný. Pod rohožkou vždy leží klíč. Vstupte a jděte přímo do obývacího pokoje. Nad krbem visí obraz od Brueghela a za ním najdete zapuštěný sejf ve stěně. Kombinace k zámku je tři, nula, pět, devět, šest, dva. Uvnitř najdete černý kufřík —“

„Vloupání nedělám,“ přerušil ho Kale chladným a vyrovnaným hlasem.

Muž na telefonu zaváhal. „Celý byt už prověřil profesionál. Od vás bude vyžadováno pouze vyzvednout kufřík a odejít.“ Opět nastalo zaváhání a neochota zodpovědět Kaleovu nevyslovenou otázku. Kale si byl velice dobře vědom, jakou moc má mlčení. „Kufřík nemůže být vyzvednut dříve, než... než dokončíte svůj úkol na rue de Pavie.“

„Pokračujte.“

„Zanesete ho přímo na nádraží Gare du Midi a uložíte ho do schránky číslo třicet devět u skříněk na úschovu zavazadel. Klíč je přilepený pod víkem kufříku vedle vás. Pokud se vrátíte na nádraží v pondělí po poledni,

najdete ve stejné schránce dalších padesát tisíc liber v hotovosti — samozřejmě za předpokladu, že úspěšně vykonáte zakázku. Máte nějaké otázky?“

„Ne.“

„Dobře. Pak vám dám pět minut, abyste si mohl dobře prohlédnout obě fotografie. Pokud vás mezitím cokoli napadne, vytočte šestku. Až budete připraven k odchodu, zazvoňte na zvonek u dveří a nezapomeňte si opět nasadit kapuci.“

Ozvalo se cvaknutí a linka ohluchla. Kale zavěsil. Zapálil si cigaretu a podíval se na fotografie. Gryffeovi bylo kolem čtyřiceti. Hladký, blahobytný obličej. Druhý muž mohl být o pár let mladší. Štíhlá tvář s plnovousem, krátké světlé nebo možná zrzavé vlasy. Dva anonymní obličej. Dva muži, které Kale zavraždí. Věděl, že mu to nepřinese žádné uspokojení, ale že na druhou stranu nebude cítit ani výčitky svědomí nebo lítost. Kale byl důsledný zabiják — chladnokrevný, efektivní, smrtící. Muž, který nikdy neprojevil slitování, nikomu, ani sám sobě.

Chvíli seděl a pokuřoval. Drobná postava v holé místnosti. Jednou si to místo zase najde. Na mapě nebo fyzicky, jak bude potřeba. Bylo naprosto nezbytné vždy vědět, kdo si ho pro vraždu najal. A tenhle konkrétní zadavatel podnikl mnoho důmyslných kroků, aby zakryl svou identitu. *Všichni si myslíte, bůhvíjak nejste chytří*, pomyslel si Kale. *Ale nakonec vás všechny vždycky dostanu, tak jako tak*. Vestoje dokouřil cigaretu, zavřel kuřík a fotografie nechal na lavici. Zvedl bavlněnou kapuci a kuřík s penězi. Potom přešel ke dveřím a zazvonil.